

Δ. Χαδιώτης
καθηγητής του Πανεπιστημίου

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ἄγγελλεται ἐκ Παρισίων ἡ προσεχὴς ἔκδοσις τοῦ «Ἐσπερινῶν», μυθιστορήματος ἀνεκδότου τοῦ Γαβὼ δὲ Μωπασσάν, τὸ ὁποῖον ἀνευρέθη σχεδὸν πλήρες — διότι μόνον σελίδες τινὲς ἔλλειπουσιν ἐκ τοῦ μέσου, — μεταξύ τῶν χειρογράφων τοῦ ἀτυχοῦς συγγραφέως. Ὁ «Ἐσπερινὸς» ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πολλὰς ἐλπίδας ἐστῆριζεν ὁ Μωπασσάν, ἐπιστεύετο κατ' ἀρχάς ὅτι εἶχε τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν μετὴν Καταστροφῆν τοῦ Ζολᾶ καὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ εὐγενοῦς ἀμίλλης μεταξύ τῶν δύο συγγραφέων ὡς πρὸς τὴν περιγραφὴν τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ἀλλ' ἡ δημοσίευσίς τῆς ὑποθέσεως ἀπέδειξε ψευδεῖς τὰς φήμας ταύτας. Ὁ «Ἐσπερινὸς» εἶνε ἡ παθητικὴ ἱστορία δύο ἀδελφῶν. Ὁ εἰς εἶνε ὠραῖος, εὐρωστος, ὕγις. Ὁ ἄλλος, τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ του ἐγέννησε πρόωρα, πεσοῦσα ἔγκυος κατὰ τινὰ φυγὴν πρὸ τῶν Πρώσων, εἶνε ἀσχημικός, ἐλαττωματικός, ἀσθενικός. Τὰ παιδία ἀναπτύσσονται, ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ καὶ περιποιεῖται τὸ τελευταῖον, βαρέως φέρουσα μάλιστα τὴν εὐτυχίαν τοῦ πρώτου υἱοῦ τῆς, διότι νομίζει ὅτι τὴν κλέπτει ἀπὸ τοῦ δευτέρου. Οἱ δύο ἀδελφοὶ συναντῶνται κατόπιν εἰς τὸν ἔρωτα, ἀγαπῶντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νεάνίδα. Ἀλλ' αὐτῇ, μεθ' ἑλάς τὰς ἐξ οἴκου περιποιήσεις πρὸς τὸν δευτέρου, ὁ ὁποῖος πρὸς στιγμὴν νομίζει ἑαυτὸν εὐτυχῆ καὶ ἀγαπώμενον, προτιμᾷ τὸν πρῶτον, ἡ δὲ προτιμῆσις αὐτὴ φονεῖ τὸν δυστυχῆ ἐκείνου, τοῦ ὁποῖου διαψεύδονται ὅλα τὰ ὄνειρα. Εἶνε ἀσθενής, ἐτοιμοθάνατος. Παρὰ τὴν κλινὴν τῆς ἀγωνίας του ἵσταται ἡ μήτηρ. Αἰφνὴς ἡγεῖ βραδέως καὶ μελαγχολικῶς ὁ κώδων τοῦ ἔσπερινου. Ἡ μήτηρ γονυπετεῖ καὶ προσεύχεται ἄλλ' ἀμέσως ἐξαισθημένη, ῥίπτει περιπαθεῖς βλέμμα πρὸς τὸ θνήσκον τέκνον τῆς καὶ γείρουσα τὴν πυγμὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν καταροῦται τὸν ἀσπλαγγνόν Θεόν. Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον μετ' ἀνοπομονησίας περιμένει ὁ φιλολογικὸς κόσμος. Ἐκτὸς δὲ τοῦ «Ἐσπερινῶν» ὁ Γαβὼ δὲ Μωπασσάν ἀφῆκεν ἀνεκδότον καὶ τὴν «Ξένην Φυγὴν», ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ὀλίγα μόνον κεφάλαια εὐρέθησαν, ἐκτάκτου δυνάμεως καὶ ταῦτα.

— Τὴν 13 Αὐγούστου ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἐν Ποζάλει τῆς Ζακύνθου ἐπαύλει του, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Διονύσιος Λάτας. Γεννηθεὶς ἐν Γερακάρῳ, χωρίῳ τῆς Ζακύν-

θου, ἐκ γονέων πτωχῶν, ἀφῆκεν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ τὴν πατριδα του καὶ μετὰ μυρίας στερήσεις καὶ περιπετείας κατόρθωσε νὰ εὕρῃ τὰ μέσα καὶ νὰπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ ἐκεῖ Ἱερατικῇ Σχολῇ. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας διεκρίθη ἐνωρὶς ὡς ρήτωρ ἐκκλησιαστικός, ἀπέκτησε πολλοὺς θαυμαστάς, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ὁ Λουκάς Ράλλης, ἰδίαις δαπάναις τὸν ἔστειλεν εἰς Γερμανίαν χάριν εὐρυτέρων θεολογικῶν σπουδῶν. Ὅταν καὶ πάλιν ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας, ἐπρόκειτο νὰ διορισθῇ καθηγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀλλὰ κατηγορηθεὶς ἐπὶ καινοδοξίᾳ, διὰ φράσιν τινὰ περὶ τῆς Θεοτόκου, διαφυγοῦσαν αὐτὸν ἐν ᾧ ἐκήρυττεν, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἑδρας του καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν Ἀμβωνα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τόσον διέπρεπε καὶ ἐγόητευ. Τῷ 1883 προχειρίσθη εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθου. Ὁ Λάτας ἐδημοσίευσεν πλείστα συγγράμματα θεολογικά, ἴδρυσεν δὲ καὶ τὴν ἠρησκευτικὴν ἑφημερίδα «Σιών» ἐπὶ δεκαετίαν σχεδὸν ἐκδοθεῖσαν. Ὁ θάνατός του, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του, ἀφίνει κενὸν δυσπλήρωτον ὁ Διονύσιος Λάτας, τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ἤτο ὄχι μόνον πανελληνίως ἀλλὰ καὶ εὐρωπαϊκῇ, ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ὁ διαποσέστερος τῶν συγγραμμάτων ἱεροκηρύκων. Εἶχε φωνὴν ἰσχυρὰν καὶ μελωδικήν, γνώσεις ἀπεράντους, μνήμην ἔκτακτον καὶ γενικότητα πνεύματος σπανίαν, προσδίδουσαν εἰς τοὺς λόγους του πάντοτε ἔκτακτον ἐνδιαφέρον καὶ ἀναρτῶσαν ἀπὸ τῶν χειλέων του τοὺς ἀκοράτας, ἀνεξαρτήτως ἀναπτύξεως καὶ πεποιοθήσεως.

Καλλιτεχνικά

Ἐν Πάριμι ἐφορτάσθη ἐσχάτως ἡ τετάρτη ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ διασημοῦ ζωγράφου Κορρεγίου.

Θεατρικά

Ὡς ἀνηγγείλαμεν εἰς τὸ παρελθὸν φύλλον, ἀπὸ τῆς σκηρῆς τοῦ θεάτρου Τόχα παρεστάθη ἡ «Νεράϊδα» τρίπρακτον ἱστορικὸν δράμα τοῦ κ. Δ. Γρ. Καμπερογλου. Εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἐπιτυχία τῆς ἐφτεινῆς περιόδου καὶ τὸ μόνον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐγείρει δικαίως φιλολογικὰς ἀξιώσεις. Ἡ ὑπόθεσις του ἔχει ἐν συντόμῳ ὡς ἑξῆς. Ὁ Μιχαὴλ Πόλυπατσας, δημογέροντος τῶν Ἀθηνῶν, νύκτα τινὰ ἐν ἔτει 1801, ἀκούει θορηνώδεις κραυγὰς γυναικῶν καὶ σπεύδει ἔξω πρὸς βοήθειαν. Ἐκεῖ πληθύν τῆς οἰκίας του, προσκόπτει κατὰ τοῦ ἀγάλματος τῆς Καρυατίδος, τὴν ὁποῖαν ἄνθρωποι τοῦ λόρδου Ἐλγίν εἶχον καταβιάσῃ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἀποθέσῃ ἐκεῖ ἵνα μεταφέρουν βραδύτερον εἰς Πειραιᾶ. Ἐνῶ συνάπτει τὰς χειρὰς ὁ Μιχαὴλ συλλαμβάνει ἕνα πέπλον «μαγνὰδι Νεράϊδας μαγεμένο» συγχρόνως δὲ ἐπιφάνεται πρὸ αὐτοῦ καὶ ἡ Νεράϊδα, αὐτῇ ἡ ψυχὴ τῆς Καρυατίδος, ἡ ὁποία ὡς θνητὴ πλέον ἀκολουθεῖ τὸν κάτοχον τοῦ πέπλου τῆς. Χάριν αὐτῆς ὁ Μιχαὴλ ἐγκαταλείπει τὴν θυγατέρα τοῦ Χειλᾶ, μετὰ τῆς ὁποίας ἤτο μεμνηστευμένους καὶ πρόκειται νὰ νυμφευθῇ τὴν Καρυατίδα, ὀνομαζομένην ἤδη Καρυάν. Ἐν τῷ μεταξύ ἀποστέλλεται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐπιτυγχάνει παρὰ τῷ Σουλτάνῳ τὴν ἔκδοσιν φιορμανίου, ἀπαγορευόντος εἰς τὸν Πασᾶν τοῦ Εὐρύπου τὴν ἐν Ἀθῆναις εἴσοδον ἄλλ' ἐπιστρέψας, συλλαμβάνεται ὑπὸ ἀνθρώπων τοῦ Πασᾶ καὶ φονεύεται, μὴ συγκατατεθεὶς εἰς τὸ νῆαπορῆσθαι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ φιορμανίου. Ἐπὶ τοῦ πτόματός του ἡ Καρυὰ ἐπανευρίσκει τὸν πέπλον τῆς καὶ γίνεται πάλιν Νεράϊδα, ἐξαισθημένη, ἀφ' οὗ πρῶτον φονεῖ τὸν δολοφόνον τοῦ μνηστήρός τῆς. Τὸ δράμα ἐν γένει, εἰς τὴν ζωντανὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ γοημιμένον, μεθ' ἑλάς του τὰς σκηρικὰς ἐλλείψεις, εἶνε πιστοτάτη ἀναπαράστασις τῶν πρὸ ἑκατονταετίας Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν ἐπιτυρίαν του δὲ συνετέλεσε καὶ ἡ πρωτοφανὴς ἀκρίβεια περὶ τὰς σκηνογραφίας καὶ τοὺς ἱματισμοὺς τῆς ἐποχῆς, μεθ' ἧς τὸ ἀνεβίβασεν ὁ θίασος «Μένανδρος».

— Δύο ἄλλα δράματα, ἡ «Γκόλφω» τοῦ κ. Περσιάνου, παρασχεθεῖσα ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Παραδείσου καὶ ἡ «Μαρούσα ἡ Στροπωνιάτισσα» τοῦ κ. Ἀντωνοπούλου ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ὀλυμπίων, ἐκρίθησαν ὡς στερούμενα πάσης φιλολογικῆς ἀξίας. Εἰς τὸ κοινὸν ὅμως ἡ «Γκόλφω» ἤρσε καὶ παριστάνεται συνεχῶς ἐν συρροῇ.